

DRAUGAS

153

KATALIKISKAS LAIKRASTIS PASVĘSTAS AMERIKOS LIETUVIŲ KATALIKŲ REIKALAMS

I. (METAI I.)

WILKES-BARRE, PA., GRUODZIO (DEC.) 2 D. 1909 M.

No. 20.

ENTERED AS SECOND-CLASS MATTER AUGUST 21st, 1909, AT THE POST OFFICE AT WILKES-BARRE, PA., UNDER THE ACT OF MARCH 3, 1897

MOTINA SOPULINGA.

Tautietai! Jei reikia Tau statyti nauji namai, ar taisyti seni, tai žinok, kad tatai atliks kuogeriausiai kontraktierius **MIKAS SLAPIKEVIČIUS**, New Philadelphia Pa.

Naujas Telefonas 1005.

Senas Telefonas 659.

Dr. Albert Kaufmanas,

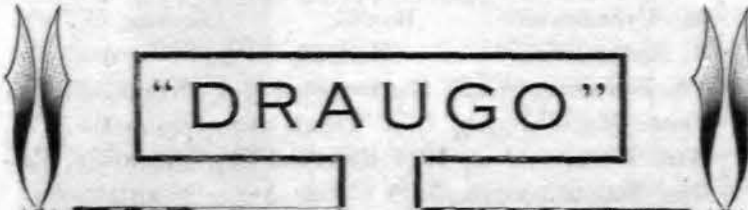
—: GYDYTOJAS IŠ LIETUVOS. —:

Specialistas visose ligose.

Gydo labiausiai užsisenėjusias vyrų, moterų ir vaikų ligas. Galima susikalbėti lietuviškai, lenkiškai, rusiškai ir vokiškai. Yra daktaru keleto lietuvių ir lenku kuopu Turi mašiną, su kuria galima matyti ir pažinti ligas kune, kaip per stiklą, užtai ligos yra tikrai ir greitai išgydomos.

Prima nuo 8 iki 10 val. išryto, nuo 2 iki 4 popiet, nuo 7 iki 9 vakare.

51 N. Washington St., Wilkes-Barre, Pa.

"DRAUGO"

SPAUSTUVE

NAUJAUSIA, DIDŽIAUSIA IR GERIAUSIA GREITAI ATLIEKA ĮVAIRIŲ ĮVAIRIAUSIUS DARBUS

SPAUDINA PIGIAI

Konstitucijas, Plakatus, Tikietus, Užkvietimus ir Kitokius DARBUS

RAIDĖS STATOMOS DIDELE-NAUJAUSIOJO PATENTO-MAŠINA "LINOTYPE"

ADRESUOKITE

"DRAUGAS"

314 E. Market St. Wilkes-Barre, Pa.

ADRESAI CENTRO VYRIAUSYBĖS SUSIV. LIET. RYMO-KAT. AMERIKOJE:

KUN. S. PAUTIENIUS prezidentas

P. O. Girardville, Pa.

JONAS RIKTERAITIS vice-prez.,

67 James St., Waterbury, Conn.

KAZYS KRUSINSKAS sekretorius,

457 South 17th St., Brooklyn, N. Y.

GABRYS LAIBINIS, izdininkas,

P. O. Box 135 Duryea, Pa.

Globėjai kasos:

JONAS VIERAITIS,

107 So. Harding St., Worcester, Mass.

KAZYS VAŠKEVYČIA,

186 Jefferson St., Newark, N. J.

KUN. V. VIZGIRDA knygius,

190 So. Meade St., Wilkes-Barre, Pa.

KUN. V. STAKNEVIČIA dvasiškas vadovas,

207 Adams St., Newark, N. J.

FABIOLĖ

Garsi kardinolo Wisemano apysaka. Vertė Vytas Kaina 1 doleris. Imantiems daugiau, kaip vieną egzempliorių, nuleidžiamas didelis nušimtis.

Gaunama pas:

REV. V. VARNAGIRIS,

312 S. 4th St.,

BROOKLYN, N. Y.

OFFICE NEW PHONE 37.

RESIDENCE 1100.

LIETUVIŲ ADVOKATAS

JONAS S. LOPATTO.

47-48-49 Bennett Building, Wilkes-Barre, Pa.

NAUJA KNYGA

Biblija arba šv. Raštas

išleistas

KUN. S. PAUTIENIAUS.

Tik vienas šitas šventaraštis yra katalikiškas.

Kaštuoja \$2.00 ir 15c. persiuntimui

Adresas: **REV. S. PAUTIENIUS**,

GIRARDVILLE, PA.

MOKYKIMŲ PATIS.

Gramatika angliškios kalbos mokytis be mokytojo (apdaryta) \$1.00.

Vaikų draugas arba kaip mokytis skaityt ir rašyt be mokytojo 15c.

Naujas Budas mokytis rašyt be mokytojo 10c.

Aritmetika mokytis rokundų be mokytojo su paveikslais (apdaryta) 35c. Pinigus siųskit per Money Order po šiuo adresu:

P. MIKOLAINIS,

Box 62

NEW YORK CITY.

Užsirašykite "Draugą"

ANTROJI ADVENTO NEDĖLIA.

EVANGELIJA. — Mat. XI, 2—10. — Anuomet Jonas, išgirdęs kalėjime Kristaus darbus, nusiuntęs du savo mokinius, tarė jam: Tu esi, kursai turi ateiti, ar kito laukiame? O atsakydamas Jezus, tarė jiems: Nuėję pasakykite Jonui, ką girdėjote ir regėjote. Akli mato, rašai vaikščioja, raupuoti yra apvalyti, kurti girdi, numireliai keliai iš numirusių, pavargeliams yra apsakoma evangelija, o palaimintas yra, kursai iš manęs nepasipiktis. O kada anie atstojo, pradėjo Jezus kalbėti minioms apie Joną: Ką išėjote į girią regėti? Nendrę siubuojančią nuo vėjo? Bet ką išėjote regėti? Žmogų švelniais rubais apvilktą? Štai kurie švelniais rubais velkasi, karaliaus namuose yra. Bet ką išėjo regėti? Pranašą? Išties sakau jums, ir daugiau, nekaip pranašą. Nes tas yra, apie kurį yra parašyta: Štai aš siunčiu mano aniuolą prieš tavo veidą, kursai taisys tavo kelią prieš tave.

LEKCIJA. — Rom. XX, 4—15. — Broliai: Kas tik-tai yra parašyta mūsų pamokiniui yra parašyta, idant

per rastų kantrybę ir palinksminimą turėtumėte vilti. O kantrybės ir palinksminimo Dievas tegul duoda jums, idant vienokiai galvotumėte tarp savęs, pagal Jezaus Kristaus, idant viena širdim ir viena burna garbintumėte Dievą ir Viešpaties mūsų Jezaus Kristaus Tėvą. Todėl-gi priimkite vienas kitą, kaip ir Kristus priėmė jus, Dievo garbei. Nes sakau, jog Jezus Kristus buvo apipiaustymo tarnas dėl Dievo tiesos, idant patvirtintų tėvų prižadėjimus. Bet stabmeldžiai, idant už gailiaširdybę garbintų Dievą, kaip yra parašyta: Todėl išpažįsiu tau tarp stabmeldžių, Viešpatie, ir tavo vardui giedosiu. Ir vėl sako: Linksminkites, stabmeldžiai, su jo žmonėmis. Ir vėl: Garbinkite Viešpatį visi stabmeldžiai ir šlovinkite jį visi žmonės. Ir vėl Izaias sako: Bus Jesse šaknis, o kursai pasikels, idant viešpatautų ant stabmeldžių, aname turės viltį stabmeldžiai. O vilties Dievas tepripildo jus visokia linksmybe, ir ramybe ant tikėjimo, idant butumėte garsingi viltyje ir Šventosios Dvasios galybėje.

Antrai Advento Nedeliai.

PANELĖS ŠVENČIAUSIOS.

Nekaltojo Prasidėjimo Šventė.

Iš visų Panelės Švč. Švenčių, ši Nekaltojo Jos Prasidėjimo, kurią seredoj' apvaikšėsime, mūsų širdžiai yra maloniausia. Aušrą išvydę džiaugiamės, nes ji saulės užtekėjimą praneša; kaip-gi neturėtum džiaugties iš šios Panelės Švč. šventės, kuri mums praneša užtekėjimą išganyto Saulės — Jezaus Kristaus?

Marija yra spindintis paveikslas nekaltybės ir šventybės. Anot Rašto žodžių ji viena graži ir be sutepties, šviesi kaippo menuo, išrinkta kaipo saulė. Iš visos žmonių giminės ją vieną Dievas, nuo amžių, parinko į Motiną Savo Sunui.

Marija yra mums pavyzdžiu, kaip nekaltybė ir šventybė yra Dievo branginama. Jei mes norime Dievui patikti, tai sekdami Marijos pavyzdį, turime stengties būti šventais. Marijos gyvenimas ir darbai ant žemės, daug panėsi į mūsų padėjimą ir darbus. Marijai gyvenant Nazarete, kam galėjo ateiti į galvą, kad Ji yra daugiau kas, ne kaip Juozapo dailydės žmona, prasto namelio gaspadinė ir motina labai gražaus ir vienturio vaikelio? Kaimynams rodėsi, kad Ji yra tokia motina, kaip ir visos kitos. Tiesa, jie negirdėjo niekad Jos ištariant ką nors nemandagaus ar šiurkštaus; neregėjo Jos darant ką nors nepatogaus ar neišmintingo, bet negalėjo jie regėti viduje Jos širdies, kurią Dievas matė tobulame tyrumo visą laiką. Toje širdyje girdėjo Dievas nesuskaitytus aktus mal-

dos, pagarbinimo ir meilės, kuriais, kiekviename momente. Jį užgaunančios, arba pažeidžiančios tą skaitybę, kuria Ją apdovanojo, laike Nekalto Jos Prasidėjimo. Marijos širdyje visuomet tesėjo tobula ir nepajudoma intencija: patikti Dievui, Jį mylėti ir pildyti Jo Šventą valią.

To-pat ir nuo mūsų Dievas nori: Jis nori mūsų širdžių Jam meilėje pilnai atsidavusių; visuomet palankių Jo malonei, kad pildytų Dievo valią ir Jam įtikėtų. Tiesa, žmogus nevisuomet gali apie Dievą atsiminti, bet, atsisėdęs iš ryto, gali padaryti intenciją, Dievą mylėti ir Jam tarnauti. Dievas žiuri į žmogaus širdį. Rūpinkimės, kad Jis matytų ją visada tyrą, teisią, Jo meilėje ir tarnavime tvirtą. Tokiu būdu tapsime meiliais Dievui, kuris pilnas yra gailestingumo dėl tų visų, kurie stengiasi Jo šventą valią pildyti.

S.

Redakcijos Atsakymai.

N-niui, Brooklyn, N. Y. — "Miško" nedėsime.

J. L. — "Ramybė" spaudon netinka.

Patarėjui, V. Kaimiečiui, J. J. J-čiui. — Patlpsie kitame numeryje.

Praeiviui. — "Ispudį" pradėsime talpinti tuojau.—Meldžiame daugiau tokių straipsnelių.

J. Ziedeliui.— Spaudinsime.—Ačiu.

IŠ LIETUVOS.

Knežė, Telš. aps. Taip vadinasi milžiniškos sodžius (rus. kniazistoki), esąs tarp Šačių ir Skuodo. Šito sodžiaus žemė ir vandeninis malūnas priderėjo Skuodo kunigaikščiui Sapiegai. Po pirmojo lenkmečio (1831 m.) valdžia ėion pradėjo gabenti rusus iš kitų gubernijų ir dalyti jiems kuo ne veltui žemę. Tos žemės pritrūkus, atėmė dar iš apylinkės ūkininkų žemaičių keletą dešimčių "zapasnos" žemės. Ir taip ilgainiui priveisė net šimtą su viršum šeimynų rusų—žinoma, kultūriniais tikslais, kad šie savo įtekme rusintų vietinius žemaičius. Jų pačių apšvietos pakėlimui valdžia išpatpirmo rūpinosi: įsteigė jiems cerkvinę rašto mokyklą, ketino pastatyti cerkvę, išpradžių Truikinuose, bet paskui nutarė, Skuode būsią parankiaus. Bet laikui bėgant, tie tariamieji "misijonieriai" vietoje jaukinti žemaičius, patįs įgavo visai kitokias plunksnas; jų kalba šiandien tikras rusiškai-lietuviškas kratinys; jų vaikai rusiškai mažiau už savo tėvus bemo-ka ir savytarpe daugiau švepliuoja lietuviškai. Tikybi-nis jų tvirtumas vėl nekažinkoks, ypač senatikių. Ūkinin-kai jie visi prasti, vasarą prie lauko darbų pasilieka vie-nos moteris, vyrai gi išeina į Liepoją, arba kurs ten ne-beįtelpa, pristoja prie žemaičio ūkininko. Knežėje dažnai dar tebevertojama vietoj dalgio piautuvai, žodžiu, tebe-ūkininkaujama, kaip prieš šimtą metų. Pasidauginus žmo-nių skaitliui, kelios dešimtys šeimynų pasklydo po arti-mas Ylakių ir Šačių parapijas, šitie jau nuo žemaičių nei-kuo nebesiskiria, savytarpe šnekasi žemaitiškai; užmiršo net ir cerkvę, katalikų kunigą sutikę važiuojant su šven-čiausiu, tuoj klaupias ant kelių. Jaunimas tai jau visuo-met eina katalikų bažnyčion. Mat, kokie stebūklingi že-maičių "surusavimo" vaisiai! Kiek esu lig šiol pasergė-jęs, po žemaičius su "poselnais" visur ta pati istorija, kaip ir Knežėje, dagi ir ten, kur jie ir didesniomis kuo-pomis gyvena, kaip: apie Ukrainus, Telš. aps. ar Vieškū-nius. Žemaičių kultūra nepalyginamai augštesnė už tų atsiųstųjų rusų; tieji gi vietoje žemaičius palaužus po-lavę, patįs visai pasiduoda jų įtekmei. Iš to viso galima taip išvesti: rusai ateiviai lietuvių niekaip neišsautis (kal-bu apie Kauno gub.), nes apsišvietime jie labai, negreit pasivys žemaičius, kurie juk taip-pat nestovi ant vietos, bet vis kyla augštin jau pramintu keliu; žemaičių kultū-ra, kaipo augštesnė, žinoma, apgalės žemesniąją. Grudi-mas rusų ateivių Lietuvon—tai tik didelė skriauda lietu-viams bežemiams, kuriems belieka tik kelias Amerikon, nes jo panosėje tinkamą žemės šmotelį užsėdo rusas.

Damazas Treigys...

„V-tis.“

Seinų vyskupijos kunigų permainingos.

Kun. Seniūnas paskirtas vikaru į Grajavą; kun. Kuz-mickas iš Lomžos į Mazovieką; kun. Misevičius iš Bia-laševo į Lomžą; kun. Bruševskis iš Didžiosios Dambru-vos į Bialaševą; kun. Novosadko į Didž. Dambrovą; kun. Sebastonis į Krasnopolį.

„V-tis.“

NAUJI VYSKUPAI.

„Gon. Wil.“ praneša sužinojęs iš tikrų šaltinių, kad Ryme nutarta paskirti vyskupais:

Kun. Antaną Karosą, Žitomiriaus pavyskupį—Seinų vyskupų;

Kun. Gasparą Cirtautą žemaičių pavyskupį—žemai-čių vyskupų;

Kun. Kanaun. Joną Maculevičių, žemaičių seminari-jos rektorių—Žemaičių pavyskupu;

Kun. Kliučinskį—Mogilevo antvyskupu;

Kun. Kakovskį, Varšuvos dvas. seminarijos regensą — Kieleų vyskupų;

Kun. Ryx'ą, Sandomieriaus vyskupijos administra-torių Sandomieriaus vyskupų;

Kun. Kanaun. Lozinskį, Peterburgo dvas. seminari-jos rektorių—Žitomirio pavyskupu.

„V-tis.“

„Šaltinio“ byla. Lapkričio 11 d. (n. kal.) Suvalkuo-se buvo teisiami „Šaltinio“ redaktoriaus kun. Vailokai-tis ir pirmosios Dūmos atstovas p. Girnius. Buvęs atsto-vas kaltinamas buvo, kad aprašė neteisingą mokesčių ėmimą iš Garlevos sankrovos „Vyturys“ (sulyginus su mokesčiais iš žydų sankrovų emamis). Kun. Vailokaitis gi — kad padėjo savo laikraštį tų straipsnių ir pridėjo dar savo prierasą, kur papeikė tų neteisybę. Vyriausybės nuomone tasai straipsnelis kurstas žmones prieš valdžią. Teismas nusprendė nubausti: „Šaltinio“ redaktorių kun. Vailokaitį 150 rublių pabaudos, arba mėnesiu kalėjimo; o p. Girnį—75 rubliais arba dviem savaitėms kalėjimo. Gynė Kauno advokatas lietuvis p. Samajauskas. Nutei-stieji paduodą apelecijos skundą Varšuvos apygardos teismui.

„Viltis“.

Katalikiškos žinios.

Kanada.

Rusinių klausimas dar vis neišrištas. Toji tauta — katalikiška, tik turinti graikiškąsias apeigas ir abelnai nemegstą romiškųjų. Savų kunigų jie neturi užtektinai, ir buvo kai-kurį laiką tikėjimo dalykuose apleisti, nes trys Bazilijonai neįstengė visų jų reikalų aprūpinti. Protestonai politika ir pinigais ėmė juos vylioti prie sa-vęs. Keli prancūzai kunigai negalėdami prieiti prie rusinių, budami lotiniais, priėmė graikiškąsias apeigas, bet ir tų viena kad neužtenka, o antra protestonai ir socialistai bei jų šovinistai gązdina, kad vyskupai nori juos paversti į lotinus ir atimti jų graikiškąsias apeigas. Kad nutil-dint tuos neprotingus balsus, Kanados vyskupai nutarė prašyti popiežiaus duoti Kanadai vyskupą graikiškų a-peigų. Vyskupas Paschal (nuo St. Albert, Canada) tarė-si tame klausime su Suv. Valstijų rusinių vyskupu Orty-nskiu. Kaip ryto, vyskupas Paschal sakėsi išsiųsias pat-sai prašymą į Romą.

Reporteris.

IS LIETUVISKŲ DIRVŲ AMERIKOJE.

WORCESTER, MASS.

PITTSTON, PA.

Lapkr. 24 d. K. Rudaičio salėje vietinės bažnyčios choras laikė teatrą ir balių. Pelnasėjo vargonų į naująją bažnyčią įtaisymui. Vaidintą "Žydbernius." Juozas Zujus buvo Jankeliu, Ona Čekaitienė—Sore, Kazimieras Bastys—Maušiku, Uršulė Rudaičiūtė—Ganke, Petras Tulaba—Stepu, Matijošius Tulaba—Naktibalda, Petras Sebestinas—Žandarų, Juozas Karsokas ir Juozas Kirtiklis—jonvaikiais.

Vaidinimas išėjo neblogiausia, tik atsakomų scenų nebuvo galima gauti.

Aktų tarpe deklamavo Adelė Tulabiūtė "Paragimė" ir Marė Rudaičiūtė "Cit, neverk Lietuva!" Pranciška Rudaičiūtė padainavo solo Naujalo "Barkarolę."

Žmonių — nepaisant į negražų orą — prisirinko apščiai. Užsilaikė visi padoriai.

Vietinis.

ANSONIA, CONN.

Spalių mėnesyje buvo darytas Ansonios lietuvių surašas ir tapo surasta šitiek lietuvių: šeimynų 132, vienybių vyrų 176, suaugusių mergų 24, vaikų iki 16 metų 117, mergaičių iki 16 metų 134, — viso lietuvių 583 (ar tik ne 715? Kur 132 moters? Red.).

Draugijos sekančios: Draug. šv. Antano, pagalbinė, atsiskyrusi nuo dr. šv. Kazimiero, Waterbury, 17 d. lapkričio 1903 m., turi narių 150, turto 1800 dol.; Draugija D. L. Kunigaikščio Vytauto (centras Bridgeporte, šakos Ansonioje, Derby ir Shelton'e), narių 40. Lietuviškas Politiškas Kliubas (pašalpinis), įsteigtas spalio mėnesyje 1903 m. (pašalpa įvesta sausio 1909 m.) narių 80, turto 700 dol. Yra taip pat kuopos S. L. A. (narių 30) ir S. L. R. K. A. (narių 6).

Lietuviškoji parapija įkurta vasario mėnesyje 1907 m. Jau ir žemė bažnyčiai nupirktą už 2500 dol. (įmokėta 1500 dol.) Rugsėjo 20 d. tapo pasiūstas dijecezijos valdytojui meldimas, kad duotų kunigą, bet atsakymo ligšiol nesulaukta.

10 lietuvių turi savus namus vertybės 30,000 dol. Verteiviai: smuklių 3, mėsos sankrovų 3. Einasi jems negeriausiai, nes lietuviai glaudžiasi prie žydų ir slavų.

K. Burkauskas.

YOUNGSTOWN, OHIO.

Girdėjau, kad 24-tas S. L. R. K. A. seimas įsakė Centro Komitetui išsirupinti pas geležinkelius, kad delegatai į Plymouth'o seimą galėtų nuvažiuoti ir sugrįžti tikrai už pusę kainos. Norėčiau žinoti, ar komitetas jau pradėjo rupintis tuo reikalu.

63 Kuopos Sekretorius.

Oras pas mus dračiai atšalo, matomai jau artinasi žiema. Darbai eina gana gerai. Vielų (dratų) dirbtuvės dirba dieną ir naktį. Daug atvažiuoja iš Lietuvos sau laimės ieškoti išgirstoje Amerikoje.

Lapkričio 17 d. numirė čia Kazimieras Žemaitis, laisvamany. Nabašnikas buvo liepęs sudeginti savo kuną. Tai-gi 19 d. išvežė jo kuną į Bostono krematoriją, kur ir iškepinė. Žemaitis nevaikščiojo į bažnyčią ir numirė be Sakramentų. Sako badu nusimarinęs. Mat, gavęs skaudulį šone, nėjęs pas gydytoją; pats prasimanęs ar kur knygoje išskaitęs, buk įeigu išpasnikausias 40 dienų, tai skaudulys pereisias ir jis busias taip sveikas, kaip mažas kudikis. Bet atsitiko kitaip. Pašauktas galop gydytojas pasakęs, kad jau pervėlu: badu, girdi, nusimarinęs....

Kiek girdėti, sudeginimas atsiėjo 75 dol. Tai mat, laisvamaniai vis rugoja, kad kunigai ima per daug už palaidojimą, o čia čiupt! krematorija ima daugiau už kunigus.

Katalikas.

Jau keli mėnesiai kaip kunigas Bukaveckas įkurė parapijos salėje knygyną. Žmonės prašomi sumetėti tam tikslui pinigų, už kuriuos partraukta knygų. Taipos-gi praeitą vasarą diktoką knygų pundą dovanojo knyginiui subd. Jakaitis; tai-gi jau skaityti būtų kas.

Miesto knygynė taipos-gi esama apščiai lietuviškų knygų, taipos-gi ten pareina laikraščiai: "Žvaigždė," "Saulė" ir "Lietuva," tačiau skaitytojų ir į vieną ir kitą knygyną temažas būrys tesilanko. Moteriškų-gi tai kaip ir visai nesą, o tos tai juk daugiau turi laiko skaityti. Kokią-gi priežastis to liūdno apsireiškimo? U-gi labai paprasta: vieni liuosą laiką praleidžia "gelsvuką" mauldami, — tie juk neskaitys; kiti vieton to beveik kasvakars šokius daro, arba „gerų laikų“ visur ieškinėja — nei tokie neskaitys; tretį — pasiganėdina jei "Kovos" "Keleivio" ir Co. paskaito "pažangiausias" vietas, rimtiems-gi raštams skaityti nesą kada ir nesą reikalo (mat ir beto apšviestais esą). Žmonių-gi kaip—reik—maža! — Oi jaunomene, jaunomene! kokią tu mums ateitį rengi?....

Reporteris.

NEWARK, N. J.

Draugija "Žiburėlis" parengė lapkr. 13 d. nepaprastą pasilinksminimą. Įžanga vienam vyrui arba su moteriške buvo 1 dol.; moterims ir merginoms po 50 centų, vaikams prie tėvų—dykai. Valgiai, gėrimas ir drapanų pasidėjimas buvo uždyk. Dar didesniai publikos užganėdinimui tos pačios draugijos nariai atvaidino 6 veiksmų komedijėlę: "Pirmutinis Degtinadaris", o choras, vietinio vargoninko A. Radzevičiaus vedamas, padainavo keturias lietuviškas dainas (miršram chorui): "Regėjimas," Močiutė mano," "Loja šunės" ir "Lai gyvuoj Lietuva." Nors komedija nelabai užimanti, tačiau vaidintojai atliko savo roles gerai. Butų gražiau atrodė, jeigu scena būtų papuošta tam tinkamomis dekoracijomis. Geriausiai patiko dainos, nes choras dainavo

gražiai, ką pripažino ir publika gausiu rankų plojimu.

Vakaras užsibaigė šokiais ir gražiais pasišnekėjimais. Laukiame kito tokio gražaus pasilinksminimo nuo "Žiburėlio."

Ten buvęs.

BOSTON, MASS.

Apsnūdusį pastaruoju laiku Bostono lietuvių gyvenimą atgaivino prakalbos ir paskaitos. Draugija, vadinama "Civic League," sutaisė lietuviams paskaitas "Bigelow" mokyklos salėje, kurių tikslas supažindinti "naujus amerikiečius" su Amerikos teisėmis. Yra rodomi ir tam tikri paveikslai. Skaito D-ras Matulaitis. Atidarant paskaitas atsilankė kun. T. Žilinskas ir paragino žmones naudotis iš surengtų jų naudai išguldymų.

Nedėlioje 21 lapkričio bažnytinėje salėje atsiliko prakalbos, surengtos bažnytinio knygyno naudai. Kalbėjo kun. Žilinskas ir p. Melšis. D-ras Matulaitis skaitė apie alkoholį. Toji diena tai, galima sakyti, buvo antialkoholinė diena, nes ir bažnyčioje girdėjome pamokslą priešai girtybę.

Prie mūsų bažnyčios susitvėrė Sodalitė priaugmosios jaunuomenės. Prisirašė apie 60 abiejų lyčių jaunimo nuo 14 ligi 21 metų amžio. Sodalitė atliko iki 4 susirinkimus. Iš vaikinų pusės į valdybą išrinkti: Jonas Pašakarnis (pirmininkų), Antanas Vadapalas, Antanas Bruzgas, Mykolas Stankevičius, Vincas Bruzgas ir Juozapas Landzius. Iš pusės mergaičių išrinkta: Ona Liutkevičiūtė (pirmininkė), Ona Vilimaičiūtė, Magdalena Landziūtė ir Alena Skuduriūtė. Sodalitės tikslas: laivimas dorybėje ir gaivinimas tikybinių ir tautiškų jausmų. Sodalitė jau turi ir savo konstituciją.

Žinnesys.

ROCHESTER, N. Y.

19 Lapkr. m. atsilankė pas mus kun. Vizgirda klausyti išpažinties, nes nuo seniai jau buvome ištroškę to dvasiško peno. Taip, ištroškę, bet ar visi? Toli gražu. Daugumas mūsų brolių labiau ištrošksta degtinės ir alučio, jei nors vieną dieną negauna paragauti, ne kaip išpažinties, nors metus ir daugiau prie jos neina. Kaip daugelis iš mūsų lietuvių neva katalikų, trokšta išpažinties pasirodo iš to:—Pereitos Velykinės klausė pas mus tas pats kun. Vizgirda; prieš tai buvo nutarta per mitingą neduoti kortelių tiems, kurie neužsimokės į parapiją. Kiekvienas čia supranta gana gerai, kad tai mokasi ne už išpažintį, bet tik tai yra mokestis uždėta ant kiekvieno, kuris nori priklaustyti prie parapijos, nes iš to užsilaiko bažnyčia, kun. ir tt. Nesupranta to, tečiaus nenor suprasti visi tie, kuriems bažnyčia yra nereikalinga. Tokių ir tarpe mus yra nemažas skaitlis. Tuo jie ir pradėjo paprastą giesmę: "kaip tai, girdi, gali būti, kad už išpažintį reikalaujame užmokesčio; kad tai pasenęs paprotis; čia tokia bėda ir vargas (krokodiliaus ašaros), nėra iš ko užsimokėti" ir tt. Kiti net norėjo parsitraukti kitą kunigą. Bet taip pa-

rėkavę, pasikarščiavę, greit aptyko, tos dušios taip karštai troškusios išpažinties, greit atvėso— gal per daug alkoholiu laistomos,—opriš Dievą ir prieš žmonės išsiteisinę save neturtu, negalėjimu užsimokėti su liūsa sąžine teikėsi apleisti velykinę Atvažiavus dabar pas mus kun. Vizgirdai, tikėjomės, jog tie mūsų pavargę, neturtingi broliai tik pasinaudos iš tokios progos ir dabar prieis, nes nereikia jokio užmokesčio ir jokių kortelių. Bet kur tau— du ar tris, tiesa, atliko. O kur kiti? Jog tokių pas mus yra nemaža! Nuo Velykinės juos sulaikė neturtas, bet kas dabar? Verčiau tie mūsų pavargėliai vietoj veidmaniavimo ir kaltinimo kitų, pasakytų tiesiok: "nerūpi mums išpažinties, tik erzina jūsų katalikų!"

Tas pats ir su statymu bažnyčios. Leidimą nuo vietinio vyskupo gavome, vieta bažnyčiai nupirktą, o vienok tęsiasi ilgą laiką ir nieko nesidaro. Kame priežastis? Štai tame,—kad dabar išpradžių kada yra sunkiausia, daugumas iš mūs, vietoj prisidėti savo darbu ir auka, kiek katras išsigali, išsikalba nuo to, sakydamas: "kaip prasidės statyti, tai tąsyk mokėsime!" Gerai būtų, kad toji bažnyčia pati, be mūsų darbo ir aukų prasidėtų statyti! Taip, broliai, ilgiau negal būti; nieko nenuveiksime, jei vieni dirbsme ir aukausime, o kiti iš to juoksimės, dabar išsikalbame, jog mokėsime, kaip prasidės statyti, bet kuomet prasidės, tąsyk išrasime kitą išsikalbėjimo priežastį. Taigi, jei mislijuame ką ištikrųjų pradėti,—daugiau susipratimo, labiau į vienybę; toks čia mūs lietuvių gražus yrabūrelis, nejaugi da ilgai taip tūnosime apsieidę ir būsime kitų pajuokimu? Nejaugi da mums nenusibodo laikyti pamaldų po svetimas pakampes ir didinti vokiečių turtą? Laukiame neužilgio gauti savo kunigą, nenustokime tat vilties, darbuokimės visi išvien, o tąsyk ir darbo vaisiai pasirodys.

Juozas.

MONTREAL, CANADA.

Montreal — tai didžiausias Kanados miestas, tečiaus parlamentas randasi Ottavoje, kaip gulinčiame labiau prie Kanados šerdies. Montrealio apylinkės yra gražios. Patsai miestas dalimis yra tyčia malonus,—gražiais mūrais, dažnai akmenis paminklais, parkais švarumu, šalygatviais apsodintas medžiais, bet kai-kuriose miesto dalyse gatvėse purvo netruksta, mat miestas išsidriekęs tarp augstoko kalno (spėjama seniau tai vulkano būta) ir milžiniškos upės šv. Laurento, kuria Europos laivai tiesiog į Montrealį atsiduria. Miestas iš dalies amerikiškas, iš dalies europiškas, tečiaus paviršutiniai žiūrint amerikiskasis elementas labiau išsikiša.— Gyventojų iš viso 400,000 apskritai imant. Didesnėji gyventojų dalis tai prancūzai katalikai. Žydai ypač nuo 10 metų Montrealį užgulė: jų dabar esama 30.000. Sau paprastu būdu jie pasivino dalį miesto, ir nors vaisba ligšiol greičiau prie angliškai šnekančių tautų buvo prisišliejus, bet jei įstatymai žydų galės nepribos, tai nestebėtina jei žydai veikiai užviešpataus čionai, kaip-kad Lietuvoje tebvieštauja. Ukrainiečių (rusinų), pasak vieno lenko, čionai esama 4000, lenkų pusanthro tūkstančio, lietuvių tūkstantis. Lie-

tuviai esą susiorganizavę, labiau negu lenkai ir tarp jų randasi apšviestiesnių žmonių. Nemažą autoritetą turis čionai koks tai p. Aleksandravičius. Parapija čionai neva dietuviškai-lenkiška, bet kaip kunigo nėra, tai silpnai savo gyvybę parodo. Ir lenkai ir lietuviai pasavam aukas rinko. Ne taip seniai paėmė žemės sklypą; įmokėję \$500, kelis syk tiek dar lieka mokėti. —Sulyg tikėjimo didesnė dalis katalikai. Bažnyčių katal. su viešomis koplyčiomis bus apie 80. Miestas atrodo katalikišku: daugybė katalikiškų įstaigų, ir prieglaudų, vienuolynų įvairių įvairiausių rūšių, kunigai-gi ne tik Montrealyje bet ir visoje Quebec'o provincijoje nešioja ilgais rūbais. Kas metą per devintines būva iškilminga procesija, su ŠŠ. Sakramentu po miestą išdabintą vėliavomis, paveikslais, gėlėmis. Teisėjai ir advokatai tuosyk neša baldakymą, mokyklų gi auklėtiniai ir auklėtinės taip jau-gi dalyvauja. Mokslui metams prasidedant universiteto ir augštesnių mokyklų profesoriais katedroje išklauso mišių ir savo tikėjimą viešai išpažįsta. Universitetų yra du: katalikų (Laval) ir protestonų (McGill). Protestonų atsivertimai labai dažni. Ne dyvai, tat, jei ateinantį metą Montreal'yje bus Eucharistijinis kongresas.

Dienraščiai svarbiausi: "La Presse," "Le Canada," "La Patrie," "Montreal Star", "The Herald" ir "The Gazette."

Socijalistai neskaitlingi, daugiausia tai žydai, rusai, lietuviai, lenkai ir kiti, Rusijoje išauklėti. Jokių tiesų čionai jie neturi, nes valdžia labai neprielankiai į juosius žiūri. Net savųjų laikraščių jie negali Kanadoje turėti. Tečiaus perijodiškas laikraštis "L'Ouvrier" kartais jų tonu prašneka. Abelnai visuomenė simpatiskai į darbininkus žiūri. Kai kurie dienraščiai pašvenčia savo skiltyje vietą darbininkų žinioms ir reikalams. "La revue franco-americaine" ir "La Verité" (abudu išeina Quebec'e) nuolat žadina visuomenę, ypač dvasiškiją, atkreipti daugiau atidos į darbininkų klausimą. Šio-gi miesto valdžia praeitą žiemą pasikvietus socijalistus svarstė, kaip nustojusius darbo darbininkus pastatyti ant kojų. Gegužio pirmąją dieną darbininkai švenčia, kaip kad šiaip šventas dienas. Antvyskupas atlaiko jiems mišias, po kurių prataria į darbininkus, kaip tikras tėvas. Ir darbininkai norint su darbdaviais kovoti, pasijutę nuskriaustais, tečiaus neatsimeta nuo bažnyčios, nes mato, kad bažnyčia ne tik nekovoja prieš darbininkus, bet palaiko darbininkų pusę ir visados užtaria darbininkų teisingus reikalavimus. Ką-tik dar užsibaigusioje Quebec'e santaryboje darbininkai prisidėjo prie iškilmų, šventomis-gi dienomis jiems susirinkus į įvairias bažnyčias, vyskupai tai prancūziškai tai angliškai apdardavo jų reikalus. Į socijalistus vietiniai gyventojai, tiek prancūzai, tiek angliai, žiūri šnairiai ir su neužsitikėjimu. Gegužės 1 d. demonstracijų miesto valdžia jiems nepavelija daryti. Jau gal bus penkeri metai buvo gavę leidimą, na ir susirinkę į 80 vyrų patraukė gatvėmis.... Tik kur socijalistai užsilaikys ramiai! Praeidami pro Laval universitetą, neiškentė ir šauksmais: "a bas la calotte" ir pravardžiavimais užgavo studentų tikiybinius jaukus; tie nieko nelaukdami su revolveriais ir lazdomis

socijalistams pastojų kelią, telefonu davė gandą policijai ir demonstrantai tapo išvaikyti. Nuo to tai laiko socijalistams ir neleidžia demonstruoti.—Mokyklas čionai statosi katalikai ir protestonai atskirum, vienas-gi ir kitas šelpia valdžiai. Kaip čionai du yra viešpataujančiu gaivalu: francuziškas ir angliškas, dėlto ir susirėmimai juodviejų dažnai apsireiškia įvairiuose būduose, net kartais neatsižūrima nei į tikiybines pažiūras, nelyginant kaip lietuviai su lenkais. Visokie valdiški dalykai, kaip krasa, policija ir kitokie, kaip ant karų, gatvių — vartojama dvi kalbi: prancūzų ir anglų. Pastariei norėtų kad prancūzai išsižadėtų savo kalbos, bet kol kas tie nenori neigirdėti apie tai. Quebec'o pramonijoje prancūzų galvas perviršija, bet kituose Kanados apskrityse angli stipresni. Apie Winnipeg (vyskupijoje St. Boniface) prie to priejo, kad angliai (daugiausia protestonai), norėdami užbėgti prancūzams (tai-gi katalikams) už akių, parsigabeno pagalbon mažarusius (rusinus) iš Galicijos. Mat protestonai manė, kad rusinai esą nekatalikai, ir suklydo, nes rusinai — katalikai, kaip ir mes, tik apeigas turi kitokias, būtent graikų. Į trumpą laiką jų pargabenta tik į pačią St. Boniface vyskupiją 35,000; gabenta dažniausia už dyką. Sukišta juos į pelkes ir kitokius sunkius pragivenimui plotus. Tečiaus ta varginga tauta čia tapo įsdrabstyta gana plačiai tarp protestonų ir b. savų kunigų. Protestonai vandenį drumzdžia ir žvejoja. Katalikai—prancūzai ėmė statyti kiantesą. Jau keletas kunigų prancūzų, nuvažiavo į Galiciją, pramoko rusiniskai, persimainė rymiškas apeigas į graikiškąsias, popiežiui leidus, ir darbuojasi tarp Kanados rusinų. Į pagalbą taip-gi užkviesta Tėvai Bazilijonai iš Galicijos, tečiaus jų nedaug ir jie mažą pagalbą tegali suteikti. Kova tebesitęsia. Neseniai užsibaigusi Quebec'o sentaryba (konsilijus), pasak antvyskupio P. Brucheri, tarp kito nutarė šelpti rusinų misijas. Kas apgalės dar nežinia: išsyk protestonai vyravo, bet dabar, katalikams subruzdus jų ragai ima dilti.

Jonelis.

Iš Amerikos.

St. Louis Apskričio Teismas nusprendė, kad Standard Oil Trust'as yra neteisiškai susitvėręs ir kad todėl turi but išardytas. Syndikatas nenori ištarme pasiduoti ir žada kreiptis į Augščiausiąją Amerikos Teismą. Amerikos teisių žinovai sako, kad po naftos trustui turi galas varėiti ant kitų trustų, kaip plieninio ir tt.

New York'e š. m. 22 dieną buvo metinis susirinkimas "Tautiškosios Piliečių Sąjungos." Teip susirinkusiųjų buvo katalikų Arcivyskupas Ireland, A. H. Gill, Anglijos Parlamento atstovas, majoras A. E. Piorkowski iš Es-sen, Vokietijos' prigulintys prie Krupp'o armotų fabriko ir kiti. Terp kalbėtojų buvo ir Gompers, A. Darbininkų Sąjungos prezidentas, ir žinomas visiems Jonas Mitchell'is. Šis angliakasių geradaris reikalavo savo kalboje įstatų apsaugojančių labiau darbininkų gyvastį. Amerikos kasyklos, girdi, sako ramtiškame stovyje yra sau-

gesnės, negu Europoje. Vienok kuomet Belgijoje, Anglijoje ir Vokietijoje ant kožno darbininkų tukstančio pareina kas metai tik vienas užmuštas, tai čia Amerikoje pareina net penki užmušti iš tokio pat skaičiaus. S. Gompers kalbėjo apie reikalingumą naujų įstatymų, kurie lieptų darbdaviams atsakyti už darbininkų sužeidimus. Dabar, sako, vos pusėje nelaimingų atsitikimų darbininkai susilaukia šio tokio atlyginimo už savo sužeidimus ir tai da pusę iš to tankiausiai paima advokatai. Be bylos reitai psieisi. Paskui kalbėjo p. Goll ir nurodė, kad Anglijoje darbininkas kur kas geriau yra šitame atžvilgyje apsaugotas. Tenai darbininkas, patikusių didelį nelaimę, gauna visados atlyginimą. Pagal įstatymus jam užmokama ant syk už trejus metus uždarbį, jei neuždirbdavo daugiau, kaip \$1.500.00 per metus. Iš šimto 99-se atsitikimuose apseiname be bylos, nors Anglijoje didelių nelaimių su darbininkais kas metai pasitaiko po 3800.

Knickerbocker anklų laukykla sudegė ties Shenandoah, Pa. Nuostoliai išnešą į pusę milijono dol. Per šitą laukyklą eidavo anglis ir iš Indian Ridge kasyklos Tai-gi dabar darbas turės sustoti dviejose kasyklose. Kalbama, kad Knickerbocker laukyklos naujos nestatysė, o kad anglį iš tos kasyklos išimsia per kitą laukyklą — Ellangovan, ar Shenandoah'o.

Suvienytose A. Valstijose, jei neturi piliečio (citizens) popierų, tai negali turėti ginklo, nei jo vartoti, kad ir tokiam nekaltame atsitikime, kaip ančių šaudymas ant savo kiemo. Gali tam paliudyti Vincas Kozlovskis iš New Philadelphia, Pa., kuris andai užsimokėjo Pottsvilės teisme \$31.00 pabaudos, ką užsimanė šauti į savo antį ir savo kieme.

New Philadelphijoje, Pa., pirm trejeto savaitę sustraikavo 54 ramščių statytojai (timbiriučiai) Silver Creek kasykloje. Priežastis sustraikavimo buvo naujas įvedimas vartoti apsaugotas lempas (safety lamps) vietoje paprastųjų. Į vietą sustraikavusiųjų priimta kiti, o straikuojantieji neteko darbo. Apie Reading'o kasyklas yra iškabinta pagarsmimai, kad su straikuojančių vardais ir pranešimu, kad jie tos kompanijos kasyklose negali jokio darbo gauti. Sustraikavusių tarpe tik trys lenkai, o šaip visi lietuviai.

310 darbininkų pagavo ugnis kasyklose Cherry, Ill.

Baisi nelaimė neseniai atsitiko St. Paul minkštųjų anglų kasykloje ties Cherry, Ill. Ugniai atsiradus kasykloje, suvirš 300 žmonių tapo užkirstas kelias išėjimui. Užsidegus anglies dulkėms ir gazams, ugnis taip smarkiai apėmė visą kasyklą, kad vos tik keliolika žmonių išsigelbėjo, kurie pirmiausia spėjo išsikelti. Tuo buvo jau pervėlu. Iš šafto, kuriuo buvo darbininkai keliami į viršų, ėmė tucjaus veržtis dūmai su gazais ir liepsna. Kad ugnį užgesinus, pradėta leisti į kasyklą vandenį, bet tas tik, rodės, didina ugnį. Tuomet nutarta buvo mašinas, varančias į vidų orą, sustabdyti, o šafto skylę sandariai užkloti lentomis ir žemėmis, kad tokiu būdu užtroškintus

ugnį po žeme.. Galima numanyti, kas darėsi Cherry'je, kur susyk kokie 200 moterų pasijuto našlėmis ir koks 1000 vaikų — našlaičiais! Bijota didelio sumišimo, dėlto tapo partraukta milicija. Gyventojai vienok užsilaukė ramiai, tik reikalavo atidaryti šaftą ir gelbėti darbininkus po žeme likusius. Žinovai tečiaus sutraukti iš todėl visos apygardos ir iš Chicagos, buvo nuomonės, kad vargiu kas galėjo išlikti gyvas. Jie tvirtino, kad ne žmonių gelbėjimu reikia rūpintis, tik — kaip greičiau užgesinus ugnį. Tuo tarpu buvo patėmyta, kad dūmai paliovė iš po žemės veržėti ir ir karštis sumažėjo. Tapo todėl atidaryta šaftas ir keli žmonės nuleisti žemyn. Tie rado, kad ugnis, nors buvo prigėsus, bet da kai-kur rusėjo. Rasta kruvos lavonų. Išimti spėjo keturis lavonus, nes pasidarius traukimui, vėl ėmė ugnis atsigausti ir tai su tokiu smarkumu, kad vos anie spėjo išsikelti į viršų. Šaftas reikėjo užkloti ir oro plaukimą į vidurį sustabdyti. Ugnis atsigavus, apėmė, matyti, da didesnius plotus, negu pirmu sykiu, ir karštis ant viršaus šafto žymai pasididino. Dabar jau visi sakė, kad po žeme negali būti gyvos dūšios. Buvo kalbama, kad ugnies užgesinimui reikės šaftas palikti uždegtu per kokius kelis mėnesius. Taip praėjo šešios dienos. Žmonės ėmė nerimastauti. Giminės tu, ką buvo po žeme, pradėjo rūgoti, kad nieko nedaroma nelaimingųjų gelbėjimui arba išėmimui iš po žemės jų lavonų. Kompanijos atstovai, spiriami žmonių, pasiryžo vėl šaftą atidengti ir bandyti leisti žemyn, ypač kad patėmyta buvo, jog karštis žymiai sumažėjo. Septintoj dienoj nuo nelaimės atsitikimo du kasyklų inspektoriai, padarę testamentus ir atsidavę ant vienos, nusileido po žeme, bet jau ne šaftu, tik oro skyje iš priešingo galo. Anų dviejų vyrų pasišventimas šitą sykį buvo nebereikalo. Jiedu rado šitoje kasyklų pusėje ugnį užgesusią. Tyrinėdamu, aptiko daug lavonų, ramščius nudegusius ir vietomis gatves užgriuvusias; tečiaus išsikėlė į viršų, jiedu pranešė, kad yra viltis atitikti da požeme ir gyvų darbininkų. Ir tikrai subatos vakare, kuomet daugiau žmonių nusileido po žeme ir ėmė jieskoti ggyvųjų vienoje gatvėje priejo pervorą, kuris išrodė ne paprastai griuvesiu, o tik — lyg būtų žmonių tyčia padarytu. Išvertus tą patvorą, rasta 20 žmonių gyvų ir 1 lavoną. Pasirodė, kad anie žmonės, ugnies užklupti, pabėgo į gatvės galą ir, apsisaugojimui nuo nuo dūmų, gazų ir karščio, persitvėrė anąja siena. Taip jiems pasisekė išlikti g, vais ir susilaukti pagalbos, išskyrus vieną — prancūzą, kuris neišlaikė alkio ir mirė. Taip išlikusių yra įvairių tautų, taipgi ir lietuvių. Vienas iš jų, ką tapo išgelbėtais, apsakinėdamas apie visus baisumus, kokius turėjo nukęsti, šiteip kalba apie įvairių tautų elgimąsi toje nelaimėje. — Amerikiečiai, girdi, daugiausia laiko meldėsi, Škotai giedojo, prancūzai kalbėjo, o austrijiečiai su lietuviais verkė. Tie žmonės per 7 dienas gyvi buvo tik vienu vandeniu. O kad ir to nebuvo, tiek, kiek katras norėjo, tai dalinosi lygiai, rodydami krikščioniškąją artymo meilę ligoniams, kuriems pristatydavo vandenio, kiek reikia.

Darbas po žeme tęsiasi. Nežinia, ar ras daugiau gyvų. Ikiol išimta iš po žemės gyvų 20, lavonų 101, o da truksta 189.

M.

DRAUGAS

KATALIKISKAS LAIKRAŠTIS
PASVĘSTAS AMERIKOS LIETUVIŲ KATALIKŲ
REIKALAMS

Eina kas savaitė iš Wilkes-Barre, Pa.

Kaina: metams \$2.00, pusmečiui \$1.00, trims mėnesiams 50 centų. Europoje ir kitur \$3.00

Adresas:

"D R A U G A S",
314 E. Market Str. Wilkes-Barre, Pa.

Raštus ir korespondencijas reikia siųsti pas:

REV. A. KAUPAS,
64 Church Street, Pittston, Pa.

Su visais reikalais reikia kreipties šitokiu antrašu:

"D R A U G A S"
JOHN S. LOPATTO, Manager,
314 East Market Street, Wilkes-Barre, Pa.

"D R A U G A S"

(THE FRIEND)

WEEKLY, published at 314 E. Market St. Wilkes-Barre, Pa.

Subscription: \$2.00 a year, \$1.00 six months, 50 cents three months.

Rates of Advertising on Application.

P A S A R G A.

Nuo 1 d. gruodžio "Draugas" perėjo į žinomo advokato, Jono S. Lopatto, priežiūrą. "Draugo" redakcija ir pakreipa pasilieka ta pati.

REDAKCIJOS PASTABOS.

Ketinama leisti tris nauji laikraščiai: "Laisva Minutis" Scrantone, "Progresas" Philadelphijoje ir "Pipiras" Bostone. Vardai smarkūs. "L. M-ties" programas jau pagarsintas: važiuos jina užgesusios "Naujos Gdynės" vėžėmis. "Pipiras" busias satyros ir pašaipos laikraštis ir, kaip skelbia "Tėvynė", eisias prieš "Dagi." Apie "Progreso" programą nežinome daug, bet kad ketina jį leisti 15-milijonine korporacija, ta reikia tikėtis, kad jame bus stambus žiupsnys pažangos.

Regimai "pirmeiviai" nesutinka tarp savęs, kad jiems negana dabar einančių organų.

Nelaimingas tas "Independent." Rašo apie tie, ką jį skaito, bet daugiau tie, ką jo nėra matę akyse. "Aliriečiai" nori įsteigti organą ant jo pavyzdžio, o "V. L." padarė jį presbyterijonų organu....

Aliriečių ir "V. L." pamatinė klaida yra nežinojimas, jog "Independent" nėra bepartivišku arba panpartivišku laikraščiu. Sulyg tikėjimo, jis yra kongregacionalistų organų, sulyg visapasaulinės politikos priklausos prie tos fackijos, ką svaioja apie visapasaulinę romybę, naminėje politikoje eina išvien su pažangesniais kraštutinių pažiūrų, respublikiniai nors duoda vietą kai-kada stovintiems ant priešingų asigalių asmenims: Kropotkinui ir Pobiedonosceviui, Spencer'ui ir Bowne'ui, ir tt. Bet tokius daktus daro visi laikraščiai. Juk ir "Draugą" rašo žmonės, kurių straipsnius galima užtikti kituose laikraščiuose!

Kam-gi tat visas trukšmas? "Independent" veda-mas sumaniau, guviau, ne kaip bent koks musiškis laikraštis, jo redakcija moka patraukti prie savės daugiau gabesnių raštininkų, parodo neretai nemažai takto — tai viskas. Nei "V. L." nei busima "Alira" jo nepavys.

POLITIŠKA PERŽVALGA.

Lapkričio 17 dieną Finlandijos seimas vienu balsu atsisakė duoti 8 milijonus rublių Rusijos kariumenės užlaikymui. Jisai norėjo, kad karėivijos klausimas būtų išrištas konstitucijos keliu. Ant rytojaus caras paleido seimą ir paliepė naujus atstovų rinkimus vasario 1 d. Rusijos valdžia sakosi nenorinti nei Viborgo gubernijos nei jokios kitos Finlandijos dalies, bet rugoja, kad Finlandija norinti visai atsiskirti nuo Rusijos. Mat (sako valdžia) Finlandija nebuvo atskira valstija, Švedams viešpataujant, bet buvusi tik Švedijos provincija, ir tapus priskirta prie Rusijos, neigijo jokių naujų privilegijų, pasiliko po senovei provincija su tomis pačiomis privilegijomis, kurias turėjo po švedų valdžia.

Rusijos valdžia sako, kad Finlandija turi imti atsakomą dalį naštos iš karėivijos užlaikymo. Finlandijai išpultų mokėti 24 mil. o jina nenorinti mokėti nei 8 mil. Rusijos valdžia skundžiasi dar, kad revoliucionistai visados randa prieglaudą Finlandijoje, ir per ją eina ginklai revoliucionistams.

Prancuzijoje eina kova tarp katalikų bažnyčios ir svietiškos valdžios už mokyklas. Dvasiškoji vyriausybė uždraudė tėvams leisti vaikus į tas valdžios mokyklas, kuriose istorijos ir doros yra mokinama neteisingai. Ypačiai tapo uždrausti penki istorijos vadovėliai. Kai-kuriose vietose, kaip pav. Chassigny-sous-Dun'e, motinos sudegino vadovėlius viešai. Mokyklų mokytojai ir vadovėlių autoriai vietomis apskundė vyskupus už garbės nuplėšimą. Bet šie sakosi pildą vien savo priedermes, nes kitaip prisidėtų prie ištvirkimo praplatinimo.

Parliamentas pervarė naują bedžetą (valstijos sąmatą). Doklių pakilimas atneš 40,000,000 dol. daugiau ateinančiais metais. Doklės tapo pakeistos ypač ant vyno, tabako ir paveldėjimo didelių turtų. Socijalistų vadas, Jaurės aiškino parlamente, kad Europos finansai stovi žemai ne dėlto, kad Europa būtų varginga, bet dėlto, kad jos turtus suėda nuolatiniai ginklavinimas ant žemės ir ant marių. Reikia, girdi, sueiti į bičiulybę Prancūzijai, Anglijai ir Vokietijai, tuomet nereikės tiek daug ginklų ties ir mažiau teatseisį mokėti doklių.

IŠ KITATAUČIŲ SPAUDOS.

Savaitraštyje "America" (Nov. 13, 1909) užtinka-me straipsnį apie dabartinę Prancūziją ("France of To-Day.") Autorius, pasislėpęs po literomis L. C. štai ką rašo apie politiškąją Trečiosios Respublikos tvarką:

Pasibaigus karei su Vokietija, Prancūzijoje tapo įvesta respublikinė tvarka, kaipo kompromisas tarp įvairių gaivalų, susirinkusių viešpatijos seiman. Jeigu Burbonai būtų turėję mažiau dorybės, o Orleanistai daugiau drąsos, monarchija būtų buvusi sugrąžinta 1874 m. Be ko, pati respublika buvo priimta tik iki kokio laiko ir jos "prezidentu" buvo išrinktas rojalistas (karaliaus šalininkas) MacMahon.

Nuo to laiko prancūzų respublika pergyveno baisias valandas: bulanžistų judėjimą, Panamos skandalus, Dreyfuss'o taisyne, o dabar taip neseniai matė katalikų bažnyčios persekiojimą, kursai dar nepasibaigė. O vienok, respublikinė tvarka pasitęsė 40 metų. Ar tęsis ilgiau?

Respublikinė tvarka Prancūzijoje, kaip žinoma, prasidėjo 1789 m. didžiąja revoliucija, kuri pati turėjo pradžią encyklopedistų, ypač Rousseau veikime. Rousseau (skaityk Ruso) savo "Visuomenės Kontrakte" (Contrat Social) mokino, kad visuomenė ir valstija yra gimusios iš laisvos sutarties tarp žmonių: mat žmonės pirmiau buvę liuosai ir lygūs, bet liuosu noru apsiėmę pasiduoti visuomenės norui, t. y. valdžiai, — tai-gi ligšiol pasilieka laisvais. Taip mokino Rousseau, bet, tiesą kalbant, šitoks mokslas parodo valstiją neapribotą žmonių valdovu, duoda valstijai galybę įsikišti į atskirų žmonių naminių gyvenimą, suteikia jai teisę uždėti jungą net ant jų sąžinės. Valstija gali pasidaryti karalium, pasisavinti sau paties Dievo prerogativas. Prieš tokią galybę turi viskas nusilgti, nes jina negali apkėsti šalia savęs kitokios galybės. Tokia valstija turi viską centralizuoti, nes pati yra visoko centru.

Tečiau taip suprastoji valstija neturi po savim tvirtos papėdės. Remiasi jina ant visuomenės sutarties, joje apsirėškia liuosas visų krašto gyventojų noras.... — bet vis tai žodžiai, atitrauktieji dalykai. Tiesa yra šitokia: žmonės jungiasi į kruvas, ratelius, kuopas, organizacijas, partijas, vedamas energiškesnių žmonių,—ir diduma padeda valdyti visus, neatsižūrėdami į mažumos norus ir reikalus. Tokiu būdu pasitaiko, kad politiškąji partija tampa valstija ir uždėda savo geležinę ranką ant visų gyventojų, pasisavindama sau laisvosios visų sutarties

teises. Taip pasidarė Prancūzijoje, kur radikalinė partija pasiėmė respublikos vadeles į savo rankas ir tapo neapribotu visos šalies valdovu.

Pats žodis "partija" (iš lotiniškojo "pars"—dalis) rečia, jog jina yra išreiškėja ne visų žmonių norų ir nuomonių, tik tai jų dalies. Bet, jei politiškąji valdžia patenka tik į dalies rankas, tai pas ją pasilieka tik tol, kol toji dalis yra galinga. Pritrūksta jai užtektingos galybės, valdžia turi pareiti į galingiausios dalies rankas. Štai, daugelio prancūzų nuomone, dabartinė Prancūzijos valdžia gali išsprusti iš radikalų rankų.

Dabartinės respublikos priešus galima padalyti į du skyrius. Vieni skundžiasi, kad dabartinė respublika toli gražu nėra atsiekusi revoliucijos tikslo. Prie tų priklauso nacjonalistai republikoniniai, plebiscitistai ir bonapartistai. Kitiems respublika nepatinka, nes joje mato ne vieno revoliucijos obalsio įsikinimą.

Pirmoji priešininkų dalis norėtų atsiekti savo tikslą prievarta, antroji — autoritetu ir padava (tradicija.) Tečiau visi priešininkai galėtų susivienyti, kaip ištiesų ir buvo susivieniję ne sykį. Taip, Drayfuso trukšme republikoniniai patrijotai, Bonaparto šalininkai ir rojalistai (karaliaus šalininkai) buvo padarę sutartį prieš valdžios "bloką." Tas pat atsitiko atskyryme bažnyčios nuo valstijos. Tečiau abidvi priešininkų dali taip skiriasi viena nuo kitos, kad sunku suprasti kaip skiriasi viena nuo kitos, kaip jos galėtų susijungti kruvon stipresniais ryšiais.

Nacjonalistai, plebiscitistai ir bonapartistai yra žmonių viršenybės šalininkai. Tvirtina jie, kad dabartinė Prancūzijos valdžia nėra žmonių valdžia. Jie norėtų, kad krašto vadovas — prezidentas ar cecorius, vistiek — būtų išrinktas pačių žmonių. Dabar Prancūzijoje prezidentą renka ne žmonės bet parlamentas, o kraštą valdo ne prezidentas, bet kabinetas. Parlamentui rupi išrinkti tokį prezidentą, kursai neturi stiprios valios, didelės meilės pas žmones nei kitokių privalumų, kurie galėtų padaryti jį tikru krašto valdytoju. Plebiscitistams tokia tvarka nepatinka. Jie trokšta pasodinti ant prezidento ne lėlę, bet vyrą su energija, autoritetu ir prestižu. Šitos fakcijos vadovu yra Deroulėde — asmeniškai labai doras vyras ir nuosirdus patrijotas, bet kraštutinių pažiūrų. Vadinna jį kaipo kada Don Kišotu, išnetyčių užkliuvusiu į mūsų gadynę. Nereikia sakyti, kad šitoksai mokslas yra labai pavojingas. Remiasi jisai ant klaidingo supratimo, kad žmonės, kruvon sutraukti (visuomenė), negali klysti. Aišku, kad tokia tvarka vestų tikrai prie betvarkės ir anarchijos. Diktatoriui numirus arba nustojus patikti žmonėms, visados kiltų maišatis, kuria pasinaudotų įvairios rūšies riaušininkai. Kaip toksai režimas netinka žmonėms, rodo mažųjų Amerikos respublikėlių istorija.

Pagalios, plebiscitistų politikos netikumas pasirodė bulanžistų judėjime. Tas pats Deroulėde ir jo pasekėjai buvo išstumę į priešą generolą Boulangerą ir norėjo padaryti respublikos diktatorium. Tečiau generolas Boulanger nemokėjo pasinaudoti savo populiariškumu, pasirodė paprastu, netikusi žmogum. Tatai parodo, kad negalima užsitikėti žmonių jausmams ir norams. Plebiscitistų mokslosilpnybė guli tame, kad jisai neturi tokios

idėjos, kad remiasi ant netikrų jausmų ir instiktų. Yra ta jacobinismo palaikai ir napoleoninės legendos tęsimas.

Bonapartistų partija, kaip ir plebiscitistų, kilo iš revoliucionierių idėjų. Toji partija garbina vieną vyrą už jo nepaprastus gabumus ir nuopelnus. Bet tuojau klysta, nes nori pasodinti ant sosto Napoleono I ainius, kurie neatsižymi jokiais gabumais nei nuopelnais. Artimiausieji šalininkai kunigaikščio Ludviko Napoleono ir kunigaikščio Viktoro nežino, kas juodu yra.

Buk kaip buvę, tečiau nei plebiscitistai nei bonapartistai niekad negali gauti už save didesnės žmonių dalies. Prancūzijos valdžia galėtų patekti į diktatoriaus rankas vien tik nepaprastose aplinkybėse: dideliuose sumišimuose, nelaimingoje kare ir tt., arba dėlto, kad būtų per daug pamylėję kokią nepaprastą pergalę. Bet tokių reikėtų pasmerkti kad ir dėl vienintelės priežasties, kad jisai atsirado nenormalinėse aplinkybėse.

Tečiau, ar dabar Prancūzija — iš tvarkos ir tikėjimo atžvilgių — nėra atsiradusi nenormalinėse aplinkybėse? — Taip, bet nei tvarka nei tikėjimas negali būti užlaikytas vien prievarta. Kažinkas yra pasakęs, jog imperija naikina anarchiją, bet nenaikina anarchijos priežasčių. Jakobinų principai ir Rousseau klaidos ir sofizmai gyvavo ir pirmoje imperijoje (prie Napoleono I), bet buvo prispausti, sugniaužti imperatoriaus stipria ranka.

Kalbant apie viešąją prancūzų nuomonę, reikia atsiminti, jog Napoleono vardas primena prancūzams per daug nelaimių, ir jie nenori, kad Bonapartų režimas sugrižtų atgal.

Kas-gi tat gali pasidaryti Prancūzijoje?

Autorius tyli, bet iš paskutinių jo žodžių matyti, kad laukia sugrižimo Bourbonų arba Orleano kunigaikščių ant sosto.

FERRE'O NUŽUDIMAS IR KILĖS DĖL JO SUMIŠIMAS.

(Keletas Palaidų Minčių.)

Pažinkime, kas buvo Ferrer.

Ferrer nesimokino mokykloje. Jisai galėjo pasigirti, kad pramoko pats per save, kad buvo savymokslis — bet išėjo iš jo originalas be aptašymo, vyras vienašališkas ir priešas tikėjimo iki apjakimui.

Ferrer gyrėsi, kad buvo mokytoju ispanų kalbos pas "Didžiojo Užtekėjimo" (Magnus Oriens) galvą, laisvųjų murininkų (masonų) vadą. Kažin dėlko jo pati pabėgo nuo jo ir išsivedė su savim dvi dukteri, kurios tapo išauklėtos be tėvo įtekmės ir pagalbos. Jo pastaroji moteris visai nebuvo jo pati nei sulyg jo paties mokslo nei sulyg įstatymų (pirmoji pati buvo dar gyva.)

Pirm tapsiant ispanų kalbos mokytoju, Ferrer buvo susidėjęs su turtinga prancūze, kuri mirdama užrašė jam 750,000 frankų. Testamento pildytojas, tvirtindamas užrašą pas notarijų, pinigų suteikė našlaičių prieglaudai Barcelonoje, ne anarchizmo platinimui, kaip padarė Ferrer. Bet kaip suvartoti pinigų buvo nurodyta as-

meniškame laiške, ne pačiame dokumente, tai prie Ferrer'o nebuvo galima prisikabinti valdiškai. Anoji Paryžiaus moteriškė buvo katalikė ir užrašė iš savo turto šiek tiek pinigų mišioms už savo dušią.

Budamas Prancūzijoje, Ferrer vertė į ispanų kalbą raštus: Reclus'o, Kropotkino, Jeane Greave'o, Karoliaus Malato. Ferrer'o gyvenimas vieton liaurų ir bukių buvo išbarstytas bombomis, kaip Prancūzijoje, taip ir Ispanijoje. Karaliaus Alfonso vestuvių dienoje, kuomet tapo mesta bomba, Ferrer tapo suimtas, kaip įtartas, bet išsisuko nuo bausmės. Jo taip labai garsinamos mokyklos buvo ne kas-kit, kaip anarchizmo ir bedievybės sėklininkai. Pastaroji revoliucija Barcelonoje, kur tapo sudeginta 48 katalikų bažnyčios ir vienuolynai ir užmušta 138 žmonės, daugiausiai nekaltos ir beginklės vienuolės, o 400 žmonių sužeista, — juk teisme tapo aiškiai prirodyta, kad toje revoliucijoje dalyvavo Ferrer'o nedora ranka!

Bet kuomet teismas nužudė nedorelį, kilo užuojautos balsai ir kumščios susigniaužė prieš Ispanijos karalių, katalikų bažnyčią ir — kas įstabiausia! — prieš patį popiežių asmeniškai.

Kas? dėlko? kaip?

Atsakymas aiškus: masonai, visados pasirengę užpulti ant bažnyčios, trukšmingi socialistai, ką visados naudojami mažiausiais sumišimais ir riaušėmis, galop — kaip-gi ne? — anarchistai, lyg magiškosios lazdelės paraginti, sujudo visoje Europoje ir Amerikoje, o Serantone ir musiškai "laisvosios minties" pasekėjai pakėlė protestą....

Ištisų, pradeda išrodyti tartum pragaro vartai pasijudino, susiubavo ir paleido savo vertiklius ant katalikų bažnyčios — ant tos bažnyčios, kuri minėtose riaušėse labiausiai nukentėjo nuo Ferrer'o sėbrų ir pasekėjų!....

Dabar Ferrer'ui nori pastatyti paminklus: Paryžiuje ties Saldžiausios Jezaus Širdies bažnyčia, Ryme priešais Vatikaną, idant Ferrer'o stovyla dulėtų visados popiežiaus akyse....

Serantono laisvamaniai, keldami demonstraciją dėl Ferrer'o, pasistatė sau paminklą, gyvi dar budami...

Laisvamaniai labai gailisi Ferrer'o, bet jiems trūksta ašarų, regint nekaltų vienuolių žudymą, jiems negaila našlaičių, pasilikusių be globėjų, nes globėjos begėdiškai šventvagių rankomis tapo nugalabytos....

Bažnyčios išgrautos, pelenuose Dievo namai....

Ar-gi neaišku, ką rengė sukietėjusios Ferrer'o mokių širdys?

Debesylas.

Maré: — Ar tu matei, jis nusižiovavo tris kartus, kad pasakojau jam!

Ona: — Na, gal jisai visai nežiovavo — gal norėjo ką norints pasakyti.

NAMINIS VAIKŲ AUKLĖJIMAS.

(Seka.)

Paklusnumo mokymas.

“Taip, taip, — atsakė mokytojas,” — tai da tik vaikas! Kas-gi iš to vaiko toliaus bus, jei jis namie nebuvo išmokytas tikro paklusnumo? Jis jaunikaičiu tapęs priešis ir dvasiškai ir svietiskai valdžiai. Jis vis savo valią turės, tėvams ant sielvato o sau ant skriaudos. Juo pirmiau įpras vaikas greit ir tuojau įsakymus pildyti, juo geriau ir tvirčiau jis atlikinės savo priedermes, juo lengviau jam bus vėlesniame laike būti paklusniu ir nusilenkti kitiems ir juo greičiau jis užtikis sau laikiną ir amžiną laimę. Ko Jonukas neišmoko, to Jonas niekad neišmoks.”

Ar mokytojui pasisekė perlaužti vaiko savalią? Reikia įsitęmyti, prie ko tatai priveda, jei vaikas, anksti jaunystėje, neišmoko nei ant vieno žodžio paklausyti. Tokie vaikai taps sunkenybe sau ir kitiems. Liuosas, širdingas, vaikiškas džiaugsmas jiems esti uždraustas. Štai tėvas ketina išeiti pasivaikščioti. “Ar aš galiu eit? Leiskit!” — sako tėvui Vincukas. — “Ne, tu namie liksi, tu negerai apseini, ką pasakau, tu neklausai, ir visi žmonės į mus žiuri!” Vincukas lieka namie prie motinos, kiti, ten laukę, linksmi bėgioja ir žaidžia.

Ateina giminės apsilankyti, iš to džiaugsmas visai šeimynai, o ypač vaikams. Vincukas paniūręs kampe stovi, jis žino, ką tatai reiškia. Svečiai neprivalo patęmyti jo negražaus apsėjimo. Vaikas raukosi, murma, motina grąšina, kad tunotų romiai. Kitą syk išeinant tėvui pasivaikščioti, Vincukas vėl lieka namie, bet jau pyksta ir mąsto apie kerštą. Kas iš jo išaugs? Bet apie tai tylėsiu.

Visai kas kita su mandagiais vaikais! Kaip jie linksmi, smagūs, kaip jie gražiai išsibėgioja! Bet kaip pašaukia motina, kaip tik paliepia tėvas, jie tuo subėga ir linksmi pasakoja, ką jie darė. Šitie vaikai gyvena ribose, išmintingi tėvai juos išmokino paklusnumo ir susilaikymo, o vaikams nei į galvą neateina, kad įžeisti nepaklusnumu tėvus, jiems užtenka, kad “mama pasakė, tėtė uždraudė.”

Ne vienam tėvui ir ne vienai motinai, nenusiseks visai paklusnumo nuo vaikų išgauti, jei praleido tą laiką, kada galėjo vaikus lengvai į paklusnumą įpratinti. Garsiausieji auklėtojai su tuo sutinka, kad jau šeštuose ir septintuose metuose, auklėjimas, savo pamatuose, yra taip, kaip ir užbaigtas. Su išbudimu dvasios kūdikio antruose ir trečiuose metuose, apsiereiškia taip-gi žymės jo dorybių ir ydų. Sodininkas nelaukia, kol piktžolės visą daržą užters, jis jas tuojaus išrauja ir išmeta, kaip tik pamato. Išminčia ar protavimu pas dviejų metų kūdikį nepelnysi nieko. Kas-gi pasilieka? Reikia duoti jam atjausti jo neteisybę.

Bet vaikai tuomet rėkia! Taip, jie tankiai rėkia iš piktumo ir savavališkos, visai nebaudžiamos. Duok tik jam sykį ir kitą gerai atjausti rykštę, o perstos rėkęs. Kūniškas nesmagumas, kurį rykštė ar delnas, ant tam tikslui sutvertos kūno dalies palieka, yra tai puikus, pavyzdinis

nio būdo mokymas. Riksmiais tegul, niekad tėvai nesi-duoda apgauti. Vaikai tą tėvų silpnumą greitai išnaudoja ir kaip tik pasergsti, kad riksmu gali nuo didesnės bausmės apsiginti, tai prie mažiausio nubaudimo ima nežmoniškai rėkti, o paskui džiaugiasi, taip pigiai išsisukę. Kokia bus tuomet iš bausmės nauda? Jei vaikai žinos, kad tėvas ir motina smarkiai baudžia, tai jie geru pasielgimu stengsis prašalinti bausmę.

Gal kas užmes — vaikas toks mažas, da nieko neišmano ir dėlto neteisinga būtų jį bausti! Neapsigaudinėk! Vaikai supranta, kada tėvas ar motina sako: “nedaryk to, nejudink!” Vaikas žino, kad to nereikia daryti. O bet-gi jei savo valią daro, tai reikia jį sulaikyti, kad to nedarytų. Jei tėvai nusileidžia, tai jų valdžia vaiko akyse nupuola žemyn. Vaikas sako sau: “jei tėvai grąso, tai tas nieko nereiškia, ką jie liepia, neturiu reikalo daryti.” Su kiekvienu tokiu atsitikimu vaiko savalia auga, jis tampa rambiu ir priešingu.

Vaikas vaikui — nelygus. Vienas yra lengviau auklėjamas už kitą, nes jų valios tvirtumas yra nelygus. Bernaičius sunkiau yra auklėti už mergaites. Kuomet mergaitėms užtenka kartais tik pagrasinti, kad savo priedermes ilgiau atsimintų, tai tas bernaičiui, paprastai, neužtenka. Jau pirmuose metuose gali matyti, kas mažytėje glūdo. Arkliukas, laiku apramdytas, išeina į gerą darbininką arklį. Siela, turinti tvirčiausią valią, reikalauja taip-pat stipriausios vadovystės. Taip, dviejų ar trijų metų vaikėzas, kuris prie kiekvieno jam nepatinkančio mažmožio, puola ant žemės, draskosi ir mėlynuoja, turi gauti rykštę be jokio atsižvelgimo.” Jei vaiką myli, nesigailėk jam rykštės” — sako šv. Raštas — o taps jis jaunikaičiu ir vyru, kuris tukstančiams galės vadovauti prie gero vesdamas; jis bus, kaip uola jurose priešai piktų pageidimų bangas.” Bet jei jis negaus rykščių, tai jam reikės didelės Dievo malonės, kad iš doros kelio neišeitų, arba kietos gyvenimo mokyklos, kad pasitaisytų.

(Tol. bus.)

FELJETONĖLIS.

(Siužetas pasiskolintas.)

Miest X.... socialistai nutarė atšvęsti Markso 50 m. sukaktuvių jubilėjų.

Nutarta — padaryta!

Vinco Inteligentaucko namuose susirinko kruvelė vietinių socialistų susidedančių iš “bartenderio” Žagaruko, namų savininko Žveraucko, “boso” Lazdaucko ir namų ir salėnų pardavinėtojo Žvirgždo.

Nutarė išpradžių pasikalbėti, o paskui susidėjus pinigų išsigerti, o pabaigoje “einiki.”

Į jubilėjų kvietė dar vieną žmogų, bet tas atsisakė dėlei keistos priežasties:

— Ar verta, vyručiai, švęsti? Pigus jis.

— Kaip tai pigus?

— Nai, nuo to laiko, kaip jis tapo vaikų nuosavybe, tai ir atpigo. Tik vaikai lai švenčia jo jubilėjų, o mums, vyrai, jis netinka.

Kviesliai susigėdino ir tik ranka mostelėjo, bet kad norėjosi pagarsėti "pirmieiviais," tai švesti vis-gi nutarė.

— Draugai! — tarė Inteligentauckas į susirinkusius, — mes apart išsigėrimo ir einikio turime pažymėti tą šviesią dieną koku-nors kulturišku budu.

"Bartenderis" Žagarukas užsimastė.

— Galima įsteigti jo vardo lovą.

— Tai yra?

— Na.... stačiai įsteigti lovą.

— Bet kokią lovą?

— Tai jau jūsų dalykas. Aš tik paduodu sumanymą. Žagarukas negalėjo aiškiai pasakyti, ko jisai nori, nes sukaktuvių šventimas buvo dar naujas dalykas ir jis apie jį girdėjo tik iš laikraščių.

— Ne, tu pasakyk, kaip tu tatai supranti?

— Na, ko jūs prikybote prie manęs?! Juk steigia kiti knygynus, draugijas keno-nors vardu, kodėl-gi mums neįsteigti pavyzdžiui, na, kad ir Markso vardu lovos?

— Taip, steigia, yes.... bet koku būdu? Ar tu žinai?

— Neg, at velnias mane prigundė pasiūlyt jiems tą lovą, — pagalvojo Žagarukas, o garsiai tarė:

— Tatai padaryti labai lengva: surinksime pinigų ir įsteigsime lovą.

Inteligentauckas užpykęs, kad sumanymą apie lovą ne jisai įnešė, ironiškai užklauskė:

— Yes, gerai. Sakysime, surinkome keturiasdešimt dolerių ir pinigų tau padavėm.... koku būdu tu įsteigsi Markso vardu lovą?

Prispaustas prie sienos Žagarukas sako:

— Na, tuomet aš einu.... einu....

— Eini. Gerai! Kur-gi tu eini?

— Einu.... Žinoma, su tikslu įsteigti lovą mūsų garsaus raštininko, socialistų stulpo Karolio Markso, kursai kelioliką metų atgal savo galingu žodžiu....

— E, ne! Tu nešmengeriuok vuodega. Tu mums pasakyk koku būdu tu įsteigsi lovą?

— Markso vardo?

— Taip, Markso vardo.

— Na, ko tu nori nuo manęs?!

— Tu padavei sumanymą, tu ir išaiškink. Gal tu manai nupirkti lovą kur geroje krautuvėje ir, pasigėręs, gulėti ant jos? Ką?

Žagaruks užraudo.

— Tu pats ant jos gulėk! Tau ji reikalingesnė.

— Ka—a—a? Tai aš anot tavęs girtuoklis?

— Tu nerėkauk ant manęs. Aš nenoriu švesti jūsų jubilėjaus.

— O, meldžiamasis! Nieks tavęs nelaiko.

— Ir nereikia.

Žagaruks pašnairavo į degtinę ir alų ant stalo ir apsimaudęs sumurmėjo:

— Gudrus! Po tris dolerius surinko, o nori tik su "Schlitzu" atsikratyti.

— Ką?! Tai aš jūsų, draugai, pinigų s pavogiau? Draugai busite liudininkais.... Tu, r...., man už tai atsakysi! Draugai! Jūs girdėjote?

"Bosas" Lazdauckas pakilo ir tarė:

— E, broliužai. Jokiu liudininku aš nebūsiu, dar tarnybą gali palydėti per jūsų jubilėjus. Galą gaukite su savo jubilėjais ir lovomis. Aš atsisakau. Inteligentauckai, mano tris dolerius atiduok Žvirgždui. Aš vakar jam kaip sykis lygiai tiek pralošiau.

— Ne, tu taip neišeisi! Jau aš įsilėšavau, pripirkau visko už tuos pinigų, — rėkė Inteligentauckas, bet Lazdauckas jau buvo išėjusi su Žagaruku.

Žvirgždas, matydamas, kad su likusiais negalės sušlėsti gero "einikio" pasikėlė ir piktai tarė:

— Atiduok man 6 dol.

— Kokius?

— O tokius. Mano tris ir Lazdaucko tris. Jis juk sakė tau.

Išėjo nemaloni scena, į kurią apykurtis Žverauckas žiūrėjo šypsodamas. Žvirgždui išėjus, Inteligentauckas sušuko už galvos nusitvėręs:

— Ar-gi galima su tokiais žmonėmis ką nors kulturiško nuveikti?! Papuasai! Imk juos velniai, išsigerkime, drauge, už Markso sveikatą. Lai gyvuoja jis ilgas, ilgas metus ir kad mes laimingai sulauktume jo kito jubilėjaus.

Išryto gospadinė rado abudu miegančių po stalu.

P. S.

ELIZA ORZEŠKIENĖ.

A... B... C...

Vertė Pr. S—s.

(Pabaiga.)

Pas Marytės kojas gulėjo alyvų pundelis, kuri dabar jau visur buvo pražyduš, o kurias, šaltkalvio sunus, turbūt, nuskynė keno daržė ir, tylėdamas čia ant grindų padėjo. Drutas kvapas tų pavasario gėlių pripildė visą virtuvėlę. Kostukas-gi, tomis pat akimis, prisirišusio žvėriuko, žiūrėdamas į ją, išsiėmė iš už ančio diktoką sąsiuvą ir, atidengęs jį, pamažėli pradėjo skaityt:

— Tin-gė-ji-mas yra tē-vų vi-su nuo-dė-mių. Kaip pa-sik-lo-si, taip iš-mie-go-si.

O mažoji Mariukė taipgi išsiėmė elementorių, suterštą, sugniaužytą, ir, atverdama jį ant to lapuko, kur buvo abecėlė, pradėjo:

— A.... b.... c....

Marytė pradėjo ištyko juokties ir bučiavo surauktą vaikėzo kaktą ir raudoną mergaitės veiduką. Jie labai iš to nudžiugo. Ir iš to pakilo mažas triukšmas. Iš gretimio kambario pasigirdo nosinis balsas:

— Kas ten, Mariuk? Su kuo tu kalbi?

Marytė užkaito ir, veidą prie lango atkreipdama, atsakė:

— Vaikai...

— Vaikai! — sušuko Vincas ir staiga atšokė ant slenkščio. Ant jo veidų pasirodė vėl raudonos dėmės, ir jo akys degė, bet šiuo kartą rustybe. Buvo tai piktumas iš išgąsčio, kuris aiškiai buvo matomas ant veido, stovėjo ir visuose raštininko judėjimuose.

čia šiandien nakvos, kaip daug sykių nakvojo; o dabar nori truputį iš elementoriaus paskaityt, parodyt, ką jau moka.... Viską, nuo A net iki P.... nuo P nemoka dar.

— Ir vėl vaikai! — sušuko garsiai — ar turiu jau visiškai pražūt per tuos nelemtus pilvuzus? Ar dar negana vargo. Dar gal paskutinį duonos kąsnį ir vietą turiu nustot?

Karštai mosikavo rankomis. Persigandimas pridavė jam balso. Suriko:

— Laukan man iš čia, nevidonai! Kad čia daugiau jūsų koja nuo šios dienos neatsistotų; nes jeigu kartą pamatysiu, kaip kartų obuolį sumušiu. Lauk! lauk!

Vaikas ir mergaitė dingo akimirksnyj....

Marytė uždegė lempą, priruošė arbatą, ir kartu su suraikyta duona ant lėkštės nunešė broliui, kursai prie uždegtos lempos jau atidžiai rašė. Taip kasdieną rašė ilgąs valandas ir raštinėj, ir namie. Padėjus stiklą ir lėkštę ant stalo, pabučiavo palenktą ant popieros brolio galvą. O! jokio apmaudo nejautė prie jo. Turėjo teisę taip pasielgt. Tik jautė, galvojo, kad vėl turi butinai ką nors su savimi pradėt, kuogreičiausiai, kuogreičiausiai!

Alyvos, Kostuko atneštos, pripildė kvepėjimu visą virtuvėlę, virdulis, palei pečių šnypstė ir garą leido; iš po apačios,ėjo kurtus šauksmai, virš kurių kartas iškarto iškildavo balsas parverstos kresės, arba triukšmingas fiksmas.

Beį kas ten sušlamėjo po lova — ir patamsėj, čia pat ant žemės šliaužia. Žvėriukas? vaikas? Kokios tai dvi rankutės atsirėmė į grindis.... koki tai šviesus plaukai atsimusė išblyškusi auksu ant švarios sienos, kokia tai pora akučių sužybėjo.... Buvo tai vaikas, kuris per kelias sekundas, ištyko, šliauždavo keturpėsčias, staiga, juokais prunkstėlėjęs užsoko ant kelių nustebusios ir nužiudusios merginos.

Didžiulis Kostukas pabėgo, o mažoji Mariukė, palin-

do po lova ir laukė, kol jį nustos pykęs ir rėkęs. Ji bet **vakar** išmoks....

Norėjo turbūt pasakyt **rytoj**, bet pasakė **vakar**, bet tai niekis. Marytė vėl bučiavo ją ir klausė, ar tėvai jos žino apie tai, kad ji čia nakvos?

Iš gretimo kambario vėl užklausė:

— Kas vėl ten? Su kuo kalbi, Mariuk?

Tyliai nedrąsiai Marytė atsakė:

— Tai Mariukė.... ar turiu jai liepti išeit laukan? Ilgai buvo tyku gretimam kambaryj, kol nosinis balsas neištarė:

— Duok jai truputį arbatos.

Apačioj po grindimis vėl pasigirdo garsus susibaldojimas ir pakilo nesuprantamas triukšmas. Ar ten kokisai girtuoklis parpuolė ir su galva pataikė į suolo galą? Gal žmogus ant žmogaus pakėlė kumščią taip stiprią, kad parmušė jį ant žemės, apdengtos šiukšlėmis ir gėrimais užlietos? Gal tai tokiu bilesiu prasidėjo ten beprotiškas žaislas?

Virš smuklės triukšmo, virtuvėlėje, apšviestojo mažo lempuke ir pripildytojo alyvų kvapu, išblyškus mergina, su nuvargusiu veidu ir užverktomis akimis, laikė ant kelių basą, storveidę, juokiančiąsi mergišką. Ir už nušutusių šlebutės raudona kudikiška rankutė vėl ištraukė mažą, suterštą, sugniaužytą, sulankstytą elementorių, o cidabrinis balselis suskambėjo ilgu juoku.

Iš gretimo kambario pasirodo kuždėjimas:

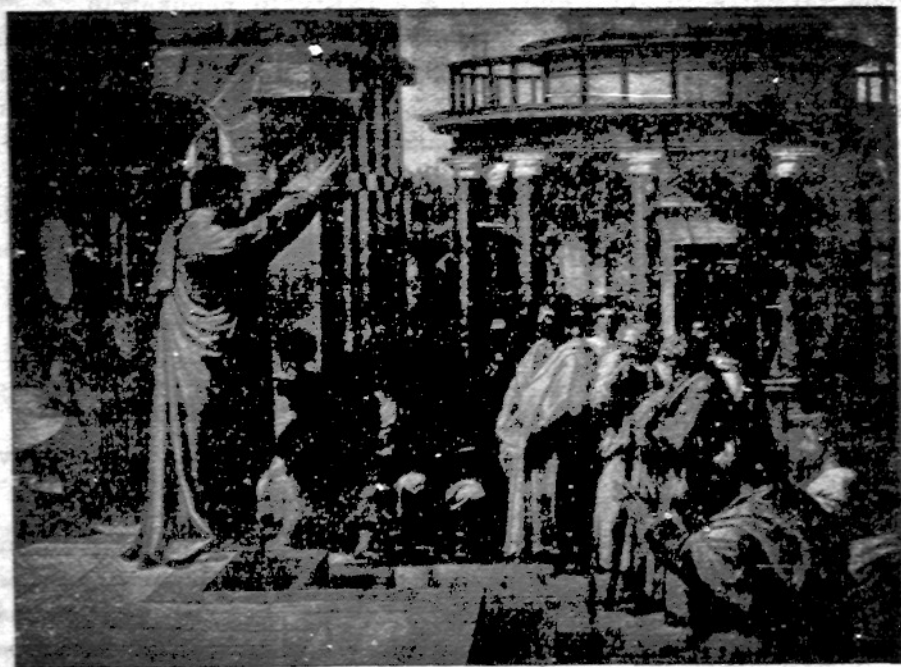
— Iš—ty—y—y—ko!

— Iš ty—y—y—ko! — pasilenkus prie mergaitės atsiliepė Marytė.

Mažiukė užslėgė cidabrinį skambėjimą savo balso ir trumpu pirštuku į kiekvieną raidę suduodama, ištyko, veik kuždėdama, skaitė:

— A.... b.... c....

(Galas.)

ŠV. POVILAS ATENUOSE.

VAIKU SKYRIUS.

BIAURUS PAPRATIMAS.

Mūsų kaimo mokytojas visai b'avirus žmogus; jis niekuomet negeria jokių biaurybių, nuo kurių žmogus ir kvaist ir nuodina savo sveikatą; apart to jisai niekuomet nerūkė tabako.

Kartą jis ėjo su savo duktere per kaimą, ir susitiko pažįstamą kaimietį, Joną, kurisai laikė dantyse pypkę. Kaimietis buvo visai išdžiuvęs, kosėjo ir dažnai spiaudė.

Iš lūpų Jono ir iš jo pypkės kėlėsi dvokantys dūmai. Mergaitė, suuodžiusi tą smarvę, koneapalpo; ji pradėjo spiaudyti ir tarė:

Tėveli, kam tai žmonės laiko dantyse tokią biaurybę, kam jie save dvokina? Juk tai nei valgis, nei koks gėrimas! Juk tu, tetuš, nerūkai, mama taipogi, o ir svečiai, kurie pas mus lankosi, niekuomet tokios biaurybės nenaudoja. Juk be to galima gyventi?...

— Tai biaurus ir neprotingas papratimas—atsakė mokytojas savo Aldonukei,—tu sakai teisingai, kad be to galima gyventi, ir žmogus, kuris tos smarvės nenaudoja, yra daug sveikesnis, laimingesnis, kantresnis ir ilgiau gyvena!

Netrukus jiedu priėjo kaimo bažnyčią. Čia, šalia baž-

nyčios sienos, gulėjo gana platus akmuo. Mokytojas, rodydamas akmenį mergaitei, tarė:

— Matai šitą akmenį?... jis čia guli prie sienos apie šimtą metų. Pažiūrėk į akmenį, dukrele, tai užtėmysi ant jo duobelę; ar žinai, nuo ko ta duobelė pasidarė?

— Nežinau,—atsakė mergaitė.

— Tai aš tau pasakysiu: ją išduobė lašai vandens, kurie laike ilgų metų varvėjo nuo bažnyčios stogo, ar sniegui tirpstant, ar lietui lijant.

— Tai nuostabu! — suriko Aldonukė: — toki min-kštučiukai lašeliai gurina kietą akmenį!

— Ar žinai, dukrele, kas pasidarytų su kraida, jeigu ji gulėtų ant tos vietos, kur akmuo guli?

— Kraidą dar labiau krintantieji nuo stogo lašai gu-rytų.

— Taip, tu pasakiai teisingai; kraida dar labiau ir dar greičiau gęstų. Na, o jeigu vietoje akmens padėtu-mėm didelį kšnį druskos?

— Tai druska, žinoma, ūmai visa sutirptų, palijus mažam lietui.

— Tikrą tiesą kalbi, mano dukrele!... Tad, kaip anie lašai vandens akmeniui kenkia mažiau, kraidai labiau ir druskai labiausiai, lygiai taip ir tabako nuodai kenkia žmonių sveikatai: vieniems mažiau, kitiems daugiau ir tretiems labiausiai; bet kiekvienam žmogui rūkymas ir

uostymas tabako sutrumpina gyvenimą: vienam dešim-čia metų, kitam dvidešimčiai, o tračiam dar daugiau!

— Todėl tu, tėvuži, visai sveikas ir niekuomet nei gydytojų nei vaistyklių nereikalaus.

— Taip, Aldonėle, matai ir dauguma mano mokinių seka mano pavyzdį; kaikurie net laiškus rašo, pasigirdami, kad jokių nuodų nepriprato naudoti tik ačiu mano pamokinimams ir geram pavyzdžiui. Tas geriausiai pamokina, kuris pats pavyzdigai gyvena, kuris taip daro, kaip kitus mokina gerai daryti. Yra senoji latinų patartė, kuri sako: "Žodis mokina, o pavyzdingumas patraukia." Taip, dukrele, aiškinkim visiems, kad rūkymas labai, labai biaurus ir kenksmingas papratimas! Ak, kiek jis nelaimių jau padarė, kad visos triobos ir jėvai nuorūkymo sudegė!... Ak, kiek tas nelaimingas papratimas žmo-nems pinigų ištraukia! *)

Ksav. Vanagėlis

*) Aš, autorius šito straipsnelio, kaip mokytojas, gaunu daug laiškelių nuo buvusių mano mokinių, kurie man dėkoja už gerą pavyzdingumą: jie negeria ir nerūko, nes ir aš per kiaurą mano gyvenimą, vengiu tų biaurių nuodų.

Ksav. Vanagėlis.

Dr. A. L. Graičunas

Pasekmingai gydan visokias ligas vyrų, moterų ir vaikų, neaplenkian ir paslaptinių. Atsisaukantiems iš kitur suteikiu sąžiningus patarimus per laiškus.

TELEFONAS: Yards — 3162.

3312 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL.

DRAUGIJOS!

H. R. Morgan

laiko dirbtuve

visokiu jums rekalingu daiktu, kaip tai: KEPURIU, KOKARDU, ŠARPU, VELIAVU ir tt.

Adresuokite:

R. H. MORGAN,

13 N. Main St., Shenandoah, Pa.

Union Ticket Agency

Seniausią Lietuviską Banką Scrantone ir Visoje Aplinkoje

Agentura Laivakorčių ant Geriausiu Linijų

Siunčia Pinigus kas dien in visas dalis svieto; taip-gi perka ir išmaino visokius pinigus. Išdirba visokius Dokumentus Amerikos ir Lietuvos teismuose. Ofisas atidarytas kas dien nuo 8-tos iš ryto iki 9-tai val. vak. Nedėlioje: nuo 10-tos iš ryto iki 5-tai valandai vakare.

ADOLF BLAU, Union Ticket Agency,

203 Lackawanna Ave., Scranton, Pa.

Taip-gi turime savo krautuveje daugybę visokių maldaknygių ir svietišku knygų visokiose kalbose

TELEFONAI: Naujas 303 — Bell 662

A. UZUMECKIS,

Lietuvis Graborius ir Balzamavotojas.

Viską išpildo geriau ir pigiau negu svetimtautis. Persamdo karietas vestuvėms, krikštinoms ir t. t.

Priima lavonus ir iš kitų miestų.

Reikale kreipkitės pas savo tautietį.

324 Wharton St., Philadelphia, Pa.

TELEFONAI: Bell Lombard 27 - 39 A
Keystone Main 42 - 18 D

DR. MENDELSON,

LENKISZKAS GYDYTOJAS

50 South Washington St. Wilkes-Barre, Pa.

Swalm Hardware Co.,

No. 21 North Centre Street,
POTTSVILLE, PA.

Ivairiausi geležiniai daiktai, tepalai, stiklas, dudos, plasteris, įrankiai, sportiniai ir naminiai daiktai
Parduoda aglumu ir paskyrium.

"DRAUGO" AGENTAI:

St. Stanevičius, 3206 Auburn Ave., Chicago, Ill.
Antanas Kasparavičius, 27 E. 23rd St., Bayonne, N. J.
Juozas Mališauskas, Forest City, Pa.
Kazimieras Skripstunas, P. O. Sugar Notch, Pa.
Antanas Gudaitis, Box 73, Silver Creek, Pa.
V. Leskevičius, P. O. Midleport, Pa.
Mikas Cibulskas, 573 Canfield Ave., Detroit, Mich.
J. Žemaitis, 126 South Pear St., Shenandoah, Pa.
Fr. Kizievič, Box 167, Minersville, Pa.
M. Karbauskas, 52 G. Street, So. Boston, Mass.
L. Švagždys, 171—5th Street, So. Boston, Mass.
J. Mikutaitis, 1438 Western Ave., Allegheney, Pa.
A. Radzevič, 194 New York Ave., Newark, N. J.
A. Klimavičaitė, 321 Kensington Ave., Chicago, Ill.
A. Pocius, 10806 Wabash Ave., Chicago, Ill.
M. Duda, 51 W. — 25th Street, Chicago, Ill.
K. Strumskis, 2323 West 23 Place, Chicago, Ill.
Šaulys, 168 Beakon Street, Brighton, Mass.
J. Bartoševič, 4417 Marshfield Ave., Chicago, Ill.
J. Puselninkas, 722 Washington Ave., Braddock, Pa.
V. Bielauskas, 468 Northampton St., Easton, Pa.
M. Urbanavič, Box 33, Thomas, W. Va.
J. Antanaitis, Box 22, Swoyes, Pa.
Pr. Bukantis, 96 Centre Street, Kingston, Pa.
Juoz. Matuliavičia, 1657 Tioga St., Shamokin, Pa.
Ant. Baranauskas, 1214 Railroad St., Shamokin, Pa.
Jos. Valentinavičia, 1114 Cedar Ave., Scranton, Pa.
J. Versiackas, 65 Davidson St., Lowell, Mass.
Ignas Mkalojus, 1028 S. 2nd St., Philadelphia, Pa.
Jos. Robynsky, 163 First St., Elizabeth, N. J.
Myk. Vaicenavičius, 2 River St. Pl., W. Lynn, Mas.

Mike Šlapikevičius

Silver Creek P. O. NEW Philadelphia, Pa

VIENATINĖ LIETUVIŠKA DIDELĖ KRAUTUVĖ.

Geriausią armonikų, skripkų, klarnatų, koncertinių trubų ir daugybę visokių muzikališkų instrumentų. Puikiausių džiigorėlių, lenciugėlių, visokių gražių žiedų, laketų, spilkų, kolėkų, gerų britvų, drakvojamų mašinukų, albumų, revolverių, križių, ražančių, škaplerių, guminių literų, istorijų, dainų, pasakų ir visokių maldaknygių. Gražių popierių gromatų rašymui tuziną už 25c., 5 tuzinai už \$1.00. Dailių atidaromų alatoriukų ir pavinėjavių siuntimui į Lietuvą. Atsiųsk savo tikrą adresą ir už 5c. marke, o apturėsi No. 3 Kataliogą su 450 paveikslų ir 1000 visokių naudingų daiktų. Aš gvarantuojau, kad mano tavoras pirmos klasos o prekės pigesnės kaip kitur; orderius išsiunčiu greitai į visus Amerikos, Kanados ir Anglijos kraštus. Kviečiu visus atlankyti su visokiais pirkiniais ir orderiais pas

K. VILKEWICH,

112 Grand St., St. Dep. D. Brooklyn, N. Y.

LIETUVIŠKAS DZIEGORMEISTERIS.

Parduodu tikro aukso laikrodelius, gvarantuojamus 25 metams. Lenčiugelius ir gražius žiedus. Armonikas ir visokius muzikališkus instrumentus, albumus su muzika, akuliorius, revolverius, britvas, pocket books vyrams ir moterims. Visokias knygas, ražančius, škaplerius, kryželius, taipos-gi turiu visokių vaistų. Visus tuos daiktus prieš Kaledasleidžiu už pusę prekės ir įkitus miestus siunčiu už pigiausias prekes. Mano adresas:

ANTANAS PUTIRSKAS,

144 W. Market Street, Scranton, Pa.

Tautietei! Jei reikia Tau statyti nauji namai, ar taisyti seni, tai žinok, kad tatai atliks kuogeriausiai kontraktierius MIKAS SLAPIKEVIČIUS, New Philadelphia Pa.

Naujas Telefonas 1005.

Senas Telefonas 659.

Dr. Albert Kaufmanas,

—: GYDYTOJAS IS LIETUVOS. :—

Specialistas visose ligose.

Gydo labiausiai užsisenėjusias vyrų, moterių ir vaikų ligas. Galima susikalbėti lietuviškai, lenkiškai, rusiškai ir vokiškai. Yra daktarų keleto lietuvių ir lenkų knopu turi mašiną, su kuria galima matyti ir pažinti ligas kune, kaip per stiklą, užtai ligos yra tikrai ir greitai išgydomos.

Priima nuo 8 iki 10 val. išryto, nuo 2 iki 4 popiet, nuo 7 iki 9 vakare.

51 N. Washington St., Wilkes-Barre, Pa.

“DRAUGO”

SPAUSTUVE

NAUJAUSIA, DIDŽIAUSIA IR GERIAUSIA GREITAI ATLIEKA IVAIRIŲ IVAIRIAUSIUS DARBUS

SPAUDINA
PIGIAI

Konstitucijas, Plakatus, Tikietus, Užkvietimus ir Kitokius Darbus

RAIDĖS STATOMOS DIDELE—NAUJAUSIOJO PATENTO—MAŠINA “LINOTYPE”

ADRESUOKITE

“DRAUGAS”

314 E. Market St.

Wilkes-Barre, Pa.

ADRESAI CENTRO VYRIAUSYBĖS SUSIV. LIET. RYMO-KAT. AMERIKOJE:

KUN. S. PAUTIENIUS prezidentas

P. O. Girardville, Pa.

JONAS ŽIKTERAITIS vice-prez.,

67 James St., Waterbury, Conn.

KAZYS KRUSINSKAS sekretorius,

457 South 17th St., Brooklyn, N. Y.

GABRYS LAIBINIS, izdininkas,

P. O. Box 135 Duryea, Pa.

Globėjai kasos:

JONAS VIERAITIS,

107 So. Harding St., Worcester, Mass.

KAZYS VAŠKEVYČIA,

186 Jefferson St., Newark, N. J.

KUN. V. VIZGIRDA knygius,

190 So. Meade St., Wilkes-Barre, Pa.

KUN. V. STAKNEVIČIA dvasiškas vadovas,

207 Adams St., Newark, N. J.

FABIOLĖ,

Garsi kardinolo Wisemano apysaka. Vertė Vytas Kaina 1 doleris. Imantiems daugiau, kaip vieną egzempliorių, nuleidžiamas didelis nušimtis.

Gaunama pas:

REV. V. VARNAGIRIS,

312 S. 4th St.,

BROOKLYN, N. Y.

OFFICE NEW PHONE 37.

RESIDENCE 1100.

LIETUVIŲ ADVOKATAS

JONAS S. LOPATTO.

47-48-49 Bennett Building, Wilkes-Barre, Pa.

NAUJA KNYGA

Biblija arba šv. Raštas išleistas

KUN. S. PAUTIENIAUS.

Tik vienas šitas šventaraštis yra katalikiškas.

Kaštuoja \$2.00 ir 15c. persiuntimui

Adresas: REV. S. PAUTIENIUS, GIRARDVILLE, PA.

MOKYKIMĖS PATIS.

Gramatika angliškos kalbos mokytis be mokytojo (apdaryta) \$1.00.

Vaikų draugas arba kaip mokytis skaityt ir rašyt be mokytojo 15c.

Naujas Budas mokytis rašyt be mokytojo 10c.

Aritmetika mokytis rokundų be mokytojo su paveikslais (apdaryta) 35c. Pinigus siųskit per Money Order po šiuo adresu:

P. MIKOLAINIS,

Box 62

NEW YORK CITY.

Užsirašykite “Draugą”